

Preporuke proistekle iz posjeta Bosni i Hercegovini od 22. do 25. marta i od 11. do 14. jula 2021. godine

Specijalni predstavnik OSCE-a i koordinator za borbu protiv trgovine ljudima Valiant Richey i potpredsjednica Parlamentarne skupštine OSCE-a Margareta Cederfelt¹ obavili su niz online sastanaka sa ključnim akterima u oblasti borbe protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini između 22. i 25. marta 2021. godine. Cilj sastanaka bio je sagledati položaj tražilaca azila i migranata u tranzitu kroz Bosnu i Hercegovinu i razgovarati o načinima prevladavanja izazova vezanih za trgovinu ljudima u mješovitim migracijskim tokovima.

U koordinaciji sa Misijom OSCE-a u Bosni i Hercegovini, organizirani su sastanci sa državnim koordinatorom za borbu protiv trgovine ljudima, Zajedničkom komisijom Parlamentarne skupštine za ljudska prava, glavnom tužiteljicom, kao i sa predstavnicima međunarodnih organizacija i lokalnih nevladinih organizacija.

U periodu između 11. i 14. jula 2021. godine, specijalni predstavnik Valiant Richey i dr. Gudrun Kugler, potpredsjednik Ad-hoc komisije za migracije pri Parlamentarnoj skupštini OSCE-a, posjetili su Bosnu i Hercegovinu u namjeri da izvrše procjenu stanja na terenu, sa posebnim naglaskom na odgovor na trgovinu ljudima u privremenim centrima za prihvatanje migranata.

Zaključna zapažanja i preporuke navedene u nastavku teksta, namijenjene nadležnim akterima u Bosni i Hercegovini, rezultat su navedenih posjeta.

1. Potreba za **identifikacijom i pružanjem pomoći** žrtvama trgovine ljudima među migrantima i tražiocima azila, bez obzira na zemlju iskorištavanja žrtava ili zemlju odredišta, treba biti posmatrana kao prioritet u borbi protiv trgovine ljudima na svim lokacijama na kojima se nalaze privremeni prihvatni centri.
2. Gore navedena potreba treba biti sadržana u **lokalnim akcionim planovima** za borbu protiv trgovine ljudima, a njena realizacija omogućena adekvatnim raspoređivanjem **ljudskih i finansijskih resursa**.

¹ Margareta Cederfelt izabrana je na poziciju predsjednice Parlamentarne skupštine na sjednici Parlamentarne skupštine održanoj u julu 2021. godine

3. **Skrining novopridošlih migranata** ne treba biti zasnovan isključivo na njihovom zadovoljavanju uslova za dobijanje azila. Traženje **azila** i traženje **pomoći za žrtve trgovine ljudima** nisu međusobno protivrječni postupci. Kada god je to moguće, takve postupke treba provoditi paralelno.
4. **Inicijalni intervju** treba obaviti u privremenom prihvatnom centru, u cilju identifikovanja mogućih žrtava trgovine ljudima. Takav intervju treba obaviti uz prisustvo i učešće više različitih agencija, uključujući tu i prisustvo socijalnih radnika/službenika nevladinih organizacija koji imaju iskustva u radu sa žrtvama trgovine ljudima.
5. U cilju osposobljavanja osoblja na prvoj liniji rada za adekvatno obavljanje skrininga i pružanje odgovora na višestruke izvore ugroženosti migrantske populacije, treba razmotriti mogućnost **postavljanja privremenih prihvatnih centara** duž cjelokupne rute tranzita, čime bi se omogućila bolja raspodjela posla, te bolja zaštita prava žrtava.
6. Novoosnovani **lokalni timovi za koordinaciju** trebali bi **tijesno saradivati sa privremenim prihvatnim centrima** kako u području identifikacije i pružanja pomoći, tako i u području obuke i podizanja svijesti. U tom cilju je potrebno osposobljavati članove timova za inicijalnu identifikaciju i upućivanje mogućih žrtava trgovine ljudima među stranim državljanima odgovarajućim službama.
7. Standardne operativne procedure (SOP) za rad privremenih prihvatnih centara treba da obuhvate cjelinu o radu sa ugroženim migrantima, uključujući tu i žrtve trgovine ljudima, koja će precizirati identifikaciju, upućivanje i pomoć potencijalnim žrtvama trgovine ljudima. SOP također treba da obuhvate i saradnju sa lokalnim koordinacijskim timovima za borbu protiv trgovine ljudima.
8. **Informacije o pomoći** za žrtve trgovine ljudima trebaju biti dostupne na jezicima kojima govori migrantska populacija. Navedene informacije također treba distribuirati tokom informativnih sastanaka i ostalih aktivnosti posvećenih podizanju svijesti, organiziranih u privremenim prihvatnim centrima.
9. Mogućim žrtvama trgovine ljudima identifikovanim u privremenim prihvatnim centrima potrebno je pružiti namjenski i siguran smještaj, prilagođen potrebama spola moguće žrtve.
10. Potrebno je u praksi provoditi postupak obaveznog imenovanja zakonskog skrbnika za **maloljetnike bez pratnje**. Zakonski skrbnici trebaju biti osobe koje su prošle obuku, te ih treba imenovati bez odlaganja i voditi računa o tome da im broj slučajeva koji im je dodijeljen daje mogućnost da svoje dužnosti obavljaju u najboljem interesu svakog djeteta koje im je povjereno. Maloljetnike bez pratnje treba smjestiti u smještaj odvojen od smještaja ostalih grupa.
11. Sva djeca u mješovitim migracijskim tokovima trebaju imati bezuslovan **pristup obrazovanju** na cjelokupnoj teritoriji zemlje.
12. Potrebno je održati i dodatno ojačati **obećavajuću praksu rada Udarne grupe** za borbu protiv trgovine ljudima i ilegalnih migracija, kao operativnog tijela zaduženog za saradnju i koordinaciju između policijskih organa na cjelokupnoj teritoriji zemlje.

Ured specijalnog predstavnika/koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima i Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini spremni su pružiti dodatnu podršku lokalnim vlastima u oblasti poboljšanja politika rada i jačanja kapaciteta, u cilju izgradnje snažnijeg i održivijeg okvira za identifikaciju i zaštitu.